

1859 – 1860

Titěž, představeným však **Jan Patrák**

1861

Fr. Koubek, představený

Fr. Štis, I. radní

Jos. Patrák, II. radní

Jan Patrák, výbor

Jak. Hejda, výbor

Vác. Štis, výbor

Jos. Vystuf, výbor

Fr. Ransdorf, výbor

Vác. Ibl, výbor

Viktor Kučera, výbor

Fr. Cedl, výbor

Jos. Tůma, náhradník

Vojt. Cedl, náhradník

F. Vojáček, náhradník

Fr. Stehlík, náhradník

Jos. Ledvinka, náhradník

Fr. Soukup, náhradník

1862

Titěž

1863

Fr. Štis, představený

Fr. Cedl, I. radní

Jos. Patrák, II. radní

Fr. Cedl, výbor

Jak. Hejda, výbor

Jan Patrák, výbor

Viktor Kučera, výbor

Jos. Vystuf, výbor

V. Štis, výbor

Fr. Ransdorf, výbor

Vác. Ibl, výbor

Jos. Tuma, výbor

Zápisky roku 1865

Roku toho tuhá byla zima s mnoho sněhem až do 1. března.

8. března opět padal sníh, 27. malá obleva, načež opět 28. a 29.

nastaly prudké vánice, sněhu napadlo na střevíc vysoko, takže 30.

března opět již na saních se jezdilo, což ani nejstarší lidé, aby tak

v ten čas bylo, nepamatují. Sníh pak sešel, učiniv vodu velikou

dne 5., 6., 7. a 8. dubna.

Tuhá zima

**Požár
v čp. 110 a čp. 87**

Dne 17. dubna, totiž na druhý svátek velikonoční večer v půl desáté hodině oheň vyšel v chalupě Josefa Porcala č. 110 a strávil tutéž chalup i chalup vedlejší pod č. 87 náležící Františkovi Mayerovi.

Daně

Roku 1865 platila obec Kněževs všech daní císařských 8 453 zlatých 85 krejcarů rakouské měny, a sice:

Pozemné dani - 5 644 zl. 38 kr.

Podomné třídní dani - 184 zl. 80 kr.

Výdělkové - 110 zl. 25 kr.

Zemské vydání - 920 zl. 61 ½ kr.

Váleční přirážky:

1) Na gruntovní dani: 1 411 zl. 10 kr.

2) Na domovní dani: 138 zl 60 ½ kr.

3) Na výdělkové dani: 44 zl. 10 kr.

Zápisky Jana Štisa, bývalého představeného v Kněževsi

Náhodou dostaly se nám do rukou zápisky bývalého představeného obce Kněževsi, jenž za rychtáře zvolen byl r. 1844 dne 14. února a opět r. 1850 dne 4. září za představeného téže obce, kterýžto úřad zastával až do roku 1854. Byl majitelem živnosti hospodářské pod čp. 23. Zemřel r. (neuvedeno). Podáme tuto důležitější výpisy z dotčených pamětí.

I. Přechody vojska

**Ubytování vojska
1813-5**

Roku 1813 a 1814 za času francouzské války, když mnoho ruského vojska jak do zemi francouzské, tak i do jiných zemí po všech silnicích táhlo, musela obec Kněžoves ruského vojska na pochodech předržeti: 28 oficírů, 5985 mužů, 1346 koní. Roku 1815, když totéž vojsko nazpět šlo, pohostila obec Kněževs: 4 jenerály, 44 plukovníky, 294 oficíry, 9263 muže a 4278 koní; tudíž úhrnem za tři roky: 15 618 mužů vojska a 5624 koně.

II. Škody živelní

**1822, požár
od blesku**

Roku 1822 dne 26. července, právě na den sv. Anny hned zrána veliká bouře vznesla se nad Kněževsí, takže před polednem mezi 10 a 11 hodinou blesk zapálil obydlí sedlské pod čís. p. 13, přičemž dále shořela obydlí čís. 12, 11, 10, 9, 8 (toto i se stodolou), pak chalupa č. 7. Tentýž den okolní obce silným krupobitím veliké škody utrpěly na plodinách polních, což opět Kněževs pomínulo.

Roku 1834 byla veliká povodeň, takže voda silný taras u domu čp. 46 protrhla, vrata zbořila, podezdívku u světnice podebrala, až celá sednice otevřená již již na vodě pohybovati se počala; úsilným namáháním přítomných lidí se však předce voda opět uhradila a tak další nehodě se předešlo.

1834, povodeň

Roku 1841 veliká povodeň od Horosedel splavila chmelní tyče, které právě (8. května) po chmelnicích rozloženy byly, zanesla buď na ony chmelnice, kde již vztyčeno bylo aneb až na hraběcí luka kolešovická. Poněvadž tyče splaveny byly, všechny na jednu hromadu, bylo pak těžko určit, komu která náleží, a tudíž povstaly při rozebírání mnohé nespáry mezi občany.

1841, povodeň

Právě v ten čas bylo nové měření pozemků.

1841, pozemky

Téhož roku dne 22. měsíce srpna veliká bouřka byla, při níž krupobití na ovsech v položení k Chrášťanům mnoho škody způsobila.

1841, krupobití

Roku 1844 veliká krupobití pohubila zvláště žita v položení u sv. Donáta, takže se i mnohé posekali a brambory vysázely. Které však státi se nechalo, velmi malý užitek dalo. Taktéž v okolních obcích chmele krupobitím utrpěly, takže se zavedené již na tyčích pruty strhati musely a opět v nově vyrostlé pak zaváděly (22. května). A předce byla úroda chmele obstojná.

1844, krupobití

Roku 1845 v měsíci září, právě ten den před jménem P. Marie ve dvě hodiny s půlnoci oheň vyšel ze stodoly souseda Josefa Vojáčka, č. 37. Dřevěná stodola a svežené v ní obilí takřka úplně shořelo. Původ ohně tohoto není znám.

**1845, požár
v čp. 37**

Roku 1850 od polovice měsíce října až do polovice roku 1851, tj. za čas devíti měsíců musela obec Kněževes ubytovati vojska na pochodech: 67 oficírů, 4612 mužů a 388 koní. Hned nato pak ubytováno zde vozatajstvo: 1 oficír, 23 muži a 28 koní. Ubytování toto trvalo po tři měsíce.

**1850, 1851
ubytování vojska**

Roku 1854 dne 29. června veliké krupobití pohubilo chmele v položení k Horosedlům.

1854, krupobití

III. Stavby

Ku konci 18. a na začátku 19. století byl kostelík sv. Jana Křtitele v tak špatném stavu, že se v něm více žádná mše svatá nečetla a konečně i socha sv. Jana do kostela sv. Jakuba ve vsi přenesena a tu na oltář sv. Václava postavena byla.

**Kostel
sv. Jana Křtitele**

Po nějakém čase někteří dobrodinci darovali na opravu kostela sv. Jana následně:

**Dary na opravu
kostela**

Vojtěch Kotík, sedlák z č. 117, daroval v bankocedulích černých 117 zl.

Václav Bušek taktéž v bankocedulích černých 25 zl.

Jedna dobroditelkyně nejmenovaná: 60 zlatých.

Matěj Holý 32 zl.

Monika Koubkova (anticipacionšain) darovala 5 zl.

Kateřina Štisova (anticip.) 10 zl.

Kateřina Maurerova (ant.) 2 zl.

Josef Červený (anticip.) 20 zl.

František Koubek dal kostel vybělit.

Jakub Šmíd z Přílep daroval jeden peníz zlatý a stříbrný tvrdý tolar na opravení kůru.

Nový zvon

Zvon koupili pospolu František a Josef Holý a Josef Kunz z Chrášťan.

1817, dokončení opravy kostela

Roku 1817 byl kostel tento již úplně opraven a dne 29. srpna právě na den stětí sv. Jana bylo slavné procesí z chrámu Páně sv. Jakuba do kostela sv. Jana, při kterémž procesí odnesli zase mládenci sochu sv. Jana do dotyčného kostela sv. Jana, kdež opět postavena jest na hlavním oltáři.

Při slavných službách božích téhož dne proslovil slavnostní řeč místní toho času farář P. František Třeský.

1821, odstranění lávky ke kostelu

Roku 1821 byly odhozeny velké lávky šindelovou střechou kryté, po kterých od západu od sochy sv. Václava přes rybník do hlavních dveří chrámu Páně se chodilo. Vystaveny byly v rybníce dvě zdi a mezi ně navežena hlína, tak jak se to nyní spatřuje.

1832, most k Přílepům

Roku 1832 jest postaven na cestě k Přílepům zděný klenutý most, kde prve malý dřevěný stával.

Škola, původní umístění

Až do roku 1834 byla škola knězeveská v domku pod čp. 98. Toho času chodila sem do školy také mládež z obcí Přílep a Chrášťan. V domku tom byla jedna světnice co žakovna a vedle malá světnička, takzvaný výstupek co byt učitelům. Roku výše psaného zdálo se stavení to již chatrné, takže se lidé obávali, aby se nesesulo, a protož učilo se po tři roky v jiných domech, totiž: jeden rok v čís. 13 a dvě léta v čís. 29.

Poznámka kronikáře

Poznámání: Divná to věru byla toho času bázeň, že by stavení to snad se sesulo, stojí ono ještě podnes, totiž r. 1865, ačkoliv jen málo bylo opraveno. Bylo však dobře tak, že stavěli školu novou, neboť zajisté nepostačovalo místo pro tak mnoho dětí. Kdyby jenom tehdáž byli měli občané tolik zdravého náhledu, aby byli v uvážení toho, že dítek při množícím se obyvatelstvu obce zdejší co rok přibývá, školu na dvě třídy stavěli Tak se ale nestalo, a nyní přijde obci

opět nová stavba školy, neboť jest I. třída již po čtyry roky v nájmu u Josefa Patraka v čís. 82, kterážto místnost ale již také takovému množství dětí nedostačuje, neboť je tam letos as 100 dětí v malé světnici nepřirozeně směstnáno (V. Hornof r. 1865 – 4/4.)

Roku 1834 se začala stavět škola nynější pod čís. p. 121. Roku 1835 se prodala stará škola za 1000 zl. 3 kr. víd. čísla, kteráž částka na výlohy při stavbě nové školy se vydala. Téhož roku se škola dostavěla a byla vysvěcena s povolením vikariátu od zdejšího faráře Václava Grubra dne 2. října. V měsíci listopadu počalo se v ní poprvé vyučovati. Při škole založena zahrádka, kteráž sloužiti měla za školku a štěpnici k pěstování ovocných stromů z jader. Vypěstované stromky měly vždy prodány býti ve prospěch školní knihovny.

Poznámání: Bohužel, místo na školku bylo, ale nebyl, kdo by byl s chutí k účeli tomu přilnul; neslouží to věru k chvále učitelům, kteří za ten čas tisíce ovocných stromů by byli vypěstovati mohli a tím obec nemálo okrášlili, ba i obohatili. Tak ale podnes nic v tom ohledu neučiněno. (V. Hornof, 1865)

Výlohy na penězích za školní stavení, zahrádku, kulnu a chlév a jiné při tom útraty činí součet 2038 zl. 32 kr. víd. č. Dle rozvrhu: za staré školní stavení dostalo se 1000 zl. 3 kr.; občané přispěli 431 zl. 29 kr., z obecní pokladny se vzalo 607 zl. 6 kr. Kníže Fürstenberg, toho času Karel Egon, dal ku stavbě tašky, cihly, dříví, něco vápna.

Jak výše podotknuto, chodívala do školy knězeveské také mládež z Přílep a z Chrášťan. Když pak obyvatelé dotyčných obcí vlastní školy zařídit si chtěli, podporoval je v tom p. Josef Weingärtner, t. č. vikář okršlku zdejšího svědectvím (dto. 30. června r. 1822), že Chrášťany a Přílepy na hodinu cesty od Kněževsi prý vzdáleny jsou, což ovšem lež byla, avšak lež ta dobře obcím těm posloužila, neboť dáno od král. krajského úřadu povolení (dto. 11. března 1827) k založení škol v obcích těch, s tím však dokladem, že při volbě učitelů farář knězeveský zúčastniti se musí. Tak stalo se, když farářem v Kněževsi byl p. František Třeský.

Roku 1838 stavěna při faře nová stodola a zdi hradební při zahradě. Taktéž na farní dům dáván nový kryt, jakož i jiné opravy provedeny.

Toho též roku opravovány byly varhany od Ferdinanda Gutha (junior) z Čisté. Oprava stála 165 zl. conv. m. a zaplácena byla z kasy kostelní.

Roku 1840 v měsíci květnu postavil kříž u silnice na rozcestí k Nesuchyni a Svojetínu u pole Martina Cedla č. 20 z Kněževsi Antonín Krumšnábl z Budského mlýna.

1834, nová škola

Poznámka kronikáře

Náklad na stavbu školy

Škola v Chrášťanech a Přílepích

1838, nová stodola u fary

1838, oprava varhan

1840, kříž A. Krumšnábla

- 1841, rozšíření hřbitova** Roku 1841 se přistavoval hřbitov u sv. Jana; k rozšíření hřbitova koupilo se pole od Martina Cedla, sedláka kněževeského č. 20 za cenu 24 zl. con. m. Stavba ohradní zdi stála 79 zl. 28 kr. con. m., kteréžto výlohy občané kněževeští, chráštanští a příleptští dle rozvrhu zapravili, jakož i ruční práci a přivážení stavebních látek obstarali.
- 1841, nová silnice** Roku 1841 se dostavila silnice, v směru od Kněževsi k císařské silnici karlovarské. Se stavbou tou započato již r. 1837 po kusech v délce 1106 sáhů.
- 1842, oprava krovu a střechy kostela** Roku 1842 byla dávána na chrám sv. Jakuba ve vsi nová vazba a namísto starých, tak zvaných prejzů dány pak na střechu tašky. Také vnitř i zevnitř byl kostel opravován a bílen, jakož i dlaždice kladeny. Téhož roku byla opravena zeď s křížovou cestou a stavěna umrlčí komora.
- Poznámka kronikáře** *Poznámání: Křížová cesta, totiž obrazy znovu malovány byly roku 1865.*
- 1842, přelití zvonů** Téhož r. 1842 byly zvony, na něž p. Petr Froš při úmrtí svém byl 619 zl. 30 kr. c. m. odkázal, v Praze přelívány, totiž: Václav a Jan. Přiveženy byly dne 22. prosince t. r.
- 1842, kříž V. Kotíka** Roku 1842 postaviti dal na vlastní útraty kříž kamenný Vojtěch Kotík, sedlák z č. 117, v stranu k Rakovníku na rozcestí k Rakovníku a k Olešné, na poli patřícím k číslu 81, kdež prvé kříž dřevěný stával. Nový kříž posvěcen byl dne 30. října t. r. od p. Václava Grubra, faráře kněževeského.
- 1842, kříž H. Štýbrové** V témž roce vystaviti dala Háta Štýbrova, vdova, majitelkyně hospody č. 102, kříž při kostele k východní straně. Posvěcen byl od p. Antonína Michálka, faráře mutějovického dne 22. prosince t. r.
- 1844, stavební ruch** Roku 1844 se stavělo ve faře pořadí při straně k číslu 25: chlév, konírna a sýpka.
- 1844, silnice do Kolečovic** Téhož roku stavěny byly kanály či mosty a díl silnice od Kněževsi až k témuž mostu v stranu ke Kolečovicům. Nato roku 1845 byla dostavena tatáž silnice až na hranice obce kolešovické. Na silnici tu dala vrchnost kámen, jakož i zaplatila od kladení štětu. Obec pak zaplatila ostatní, jako: rovnání, vodovody atd.; silnice ta čítá 630 sáhů.
- 1847, nová silnice** Roku 1847 stavěna byla silnice od brány hořejší po cestě k Chráštanům až za stavení Jakuba Ibla, koláře, totiž 106 sáhů; pak také po cestě k Rakovníku až zároveň s domkem č. 116, totiž 80 sáhů. Vrchnost platila kámen a od kladení štětu, ostatek obec.